

OSNOVNOM SUDU U NOVOM SADU
za
VRHOVNI SUD

Broj: Гж2 211/26
П2. 1435/24

Tužilac: **Milan Petrović** iz Kragujevca, sa prebivalištem na adresi ulica Kraljevačkog bataljona broj 110, JMBG: 2806974800030, čiji punomoćnik je Nikolaj Petronijević, advokat u Kragujevcu po punomoćju od 25.05.2026. godine koje prilaže;

Tuženi: **CENTAR ZA SOCIJALNI RAD GRADA NOVOG SADA**, Novi Sad, ulica Zmaj Ognjena Vuka Broj 13-17, MB: 08154902

- Na osnovu odredaba iz čl. 403 Zakona o parničnom postupku (nadalje: „ZPP”) i odredbe iz člana 208 Porodičnog zakona (nadalje: „PZ”), tužilac nezadovoljan Presudom Apelacionog suda u Novom Sadu Гж2 211/26 od 22.04.2026. godine, kojom je odbijena žalba tužioca i potvrđena Presuda Osnovnog suda u Novom Sadu П2. 1435/2024 od 09.02.2026. godine, a posredstvom punomoćnika advokata, saglasno odredbi iz člana 85 stav 6 ZPP, blagovremeno izjavljuje:

REVIZIJU

zbog:

- bitne povrede odredaba parničnog postupka iz člana 374 stav 1 ZPP, učinjene u postupku pred drugostepenim sudom u vezi sa odredbom iz člana 396 stav 1 ZPP;
- pogrešne primene materijalnog prava i to odredaba iz člana 2, 30, 31, 34, 35, 37, 38, 40, 41 i 42 Zakona o usvojenju Socijalističke Autonomne Pokrajine Vojvodine od 1976. godine (nadalje: „ZUSAPV”), odredbe iz člana 8 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i odredbe iz člana 78 Ustava Republike Srbije;

1. REZIME ODLUČNIH ČINJENICA

Predmet ove Revizije nije izolovano osporavanje jednog akta usvojenja kao izdvojenog tehničkog i administrativnog događaja, već osporavanje sudske odluke, odnosno sudskih odluka, kojima se održavaju pravne posledice akta od 1979. godine, kojim aktom je dete rođeno dana 28.06.1974. godine kao Milivoj Miletić, dana 21.06.1979. godine potpuno izmešteno iz izvornog identiteta, očinske linije, krvnog srodstva, naslednog položaja, pravne veze sa sopstvenim poreklom i jezičko-porodičnog kontinuiteta.

Pobijana presuda Apelacionog suda u Novom Sadu nije pružila odgovor na centralno pitanje ovog spora:

Po kom tačno zakonskom osnovu je 21.06.1979. godine bilo dopušteno potpuno usvojenje maloletnog Milivoja Miletića, a s obzirom na činjenicu da iz spisa predmeta ne proizilazi da je postojanje zakonskog minimuma neophodnog za potpuno usvojenje ispunjeno utvrđeno.

Ako se slučaj podvodi pod odredbu iz člana 30 stav 1 ZUSAPV iz 1976. godine, tada su da bi

uopšte zakonski minimum bio ispunjen, morale biti utvrđene sledeće činjenice:

- napuštanje deteta;
- datum napuštanja;
- početak i tok potrage za roditeljem;
- konkretne radnje potrage;
- protek zakonskog roka od šest meseci;
- neuspeh te potrage pre dana zasnivanja potpunog usvojenja.

Navedene činjenice nisu utvrđene.

Ako se slučaj podvodi pod odredbu iz člana 30 stav 4 ZUSAPV, tada je za potpuno usvojenje bila potrebna prethodna saglasnost poznate i žive majke, Cvite Miletić, a sud nije utvrdio datum, tok i konkretne radnje potrage pre 21.06.1979. godine.

Takva saglasnost ne postoji.

Njena saglasnost zamenjena je saglasnošću prigradnog staraoca Vere Radovanović, iako Apelacioni sud nije naveo nijednu zakonsku odredbu koja bi u režimu potpunog usvojenja dopuštala takvu zamenu. Član 42 ZUSAPV, ne upućuje na član 5 tog zakona, pa se opšti režim saglasnosti staraoca nije mogao proizvoljno preneti na potpuno usvojenje.

Član 41 istog zakona izričito vezuje ništavost potpunog usvojenja za neispunjenost uslova iz člana 30. Zato pitanje člana 30 nije sporedno pitanje. Ono je centralno pitanje spora.

Ni prvostepeni sud ni drugostepeni sud nisu pružili odgovore na ova pitanja.

Umesto pravno logičnog i na zakonu zasnovanog odgovora, Apelacioni sud je dao odgovor u vidu fraze da su uslovi „**svakako bili ispunjeni**“. To nije primena prava. To je izbegavanje primene prava.

Pobijana presuda zatim ostavlja bez stvarnog odgovora činjenicu da je tužilac 1984. godine ponovo usvojen od drugog bračnog para, iako član 40 ZUSAPV propisuje da potpuno usvojenje nije dopušteno raskinuti, jer sud nije utvrdio kojim aktom je otvoren put za novo usvojenje, ako je prvo bilo potpuno i neraskidivo.

Ako je potpuno usvojenje iz 1979. godine bilo zakonito i neraskidivo, novo usvojenje istog deteta 1984. godine ne može biti pravno neutralna činjenica, a sud je bio dužan da obrazloži kojim pravnim aktom je 1984. godine otvoren put za novo usvojenje istog deteta, pri čemu formulacija drugostepenog suda da punovažnost drugog usvojenja nije predmet postupka, nije odgovor na to pitanje.

Pobijana presuda u potpunosti zanemaruje postojanje sukoba interesa na strani **Vere Radovanović**.

Ista službenica učestvuje u vođenju slučaja, preporučuje usvojitelje, pojavljuje se kao prigradni staralac i daje saglasnost na potpuno usvojenje. To nije zaštita interesa deteta, niti postupanje u interesu deteta iz člana 2 ZUSAPV, pri čemu interes deteta nije načelo, nego imperativni zakonski uslov koji je organ starateljstva stvarno morao da utvrdi, a ne da nominalno ispunjenje navedenog uslova, iskoristi za institucionalno zatvaranje kruga posredstvom iste službenice organa starateljstva.

Pobijana presuda takođe pogrešno tretira očinski i nasledni trag **Pavla Lakatoša**.

Tužilac u ovom postupku ne traži utvrđenje očinstva. On traži proveru zakonitosti administrativne formule „otac nepoznat“ u trenutku potpunog usvojenja.

Spisi predmeta **P-1642/76**, **O.196/79** i **Gž 11/80** pokazuju da je očinski, porodični, sudski i nasledni trag postojao u spisima predmeta.

Tvrdnja Apelacionog suda da Pavle Lakatoš nije priznao očinstvo suprotna je sadržaju brakorazvodnog spisa **P-1642/76**, u kome je Pavle Lakatoš izjavio da je sa Cvitom dobio sina, a ta činjenica je uneta i u činjenično stanje presude iz tog predmeta, jer nije isto da „očinstvo nije bilo utvrđeno posebnom statusnom odlukom“ i „Pavle nije priznao dete“, a s obzirom na to da sadržaj spisa predmeta **P-1642/76** pobija drugu tvrdnju.

Na kraju, Apelacioni sud je sam reprodukovao sadržaj zapisnika o potpunom usvojenju u kome se navode podaci o majci usvojenika, iako član 34 ZUSAPV izričito propisuje da se u zapisnik o zasnivanju potpunog usvojenja ne unose podaci o roditeljima usvojenika.

Posebno je odlučno, da potpuno usvojenje prema odredbama ZUSAPV nije bilo obična promena porodičnog smeštaja deteta. Član 35 zakona predviđa poništavanje postojećeg upisa rođenja i novi upis sa usvojiocima kao roditeljima. Član 37 propisuje prestanak prava i dužnosti između usvojenika i njegovih krvnih srodnika. Član 38 zabranjuje utvrđivanje očinstva i materinstva potpuno usvojenog deteta. Član 40 propisuje da potpuno usvojenje nije dopušteno raskinuti. Kada se takav mehanizam i posledice sadržaja navedenih odredaba, primeni na dete, bez prethodno zakonito utvrđenih uslova iz člana 30, bez prethodne saglasnosti poznate i žive majke, uz potiskivanje očinskog i naslednog traga i uz naknadno drugo usvojenje istog deteta, tada se ne radi o neutralnom porodičnopravnom aktu. Radi se o objektivno sprovedenom pravnom mehanizmu za trajno presecanje izvornog identiteta, krvnog srodstva, očinske linije, naslednog položaja i pravnog puta ka utvrđivanju biološkog porekla.

Upravo u tome se vidi stvarna funkcija osporenog akta: ne zaštita deteta, nego pravno zaključavanje deteta u novi administrativni identitet.

Zbog toga ova revizija nije samo pravni lek protiv pogrešne presude, već revizija pred Vrhovni sud stavlja zapis o svim kontradikcijama i nepravilnostima u postupku, koje ako Vrhovni sud ne razreši i ne ispravi, njegova odluka postaje sledeći akt u lancu odgovornosti.

2. ODLUČNE ČINJENICE

Pobijana presuda Apelacionog suda u Novom Sadu nepravilna je i nezakonita.

Apelacioni sud, suprotno odredbi iz člana 396 stav 1 ZPP nije ocenio bitne žalbene navode tužioca, iako su oni direktno zadirali u samu zakonitost potpunog usvojenja od 21.06.1979. godine, a čime je uskratio tužiocu pravo na pravično suđenje iz Člana 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda jer je pravo na obrazloženu sudsku odluku sastavni deo odredbe iz Člana 6.

Umesto stvarne kontrole zakonitosti, Apelacioni sud je:

- u celosti preuzeo zaključak prvostepenog suda da je usvojenje bilo zakonito;
- naknadno uvrstio razloge koje prvostepena presuda nije imala;

- odbio da pravno odredi da li se konkretan slučaj podvodi pod član 30 stav 1 ili član 30 stav 4 ZUSAPV;
- zakonske uslove iz člana 30 zamenio formulom da su oni „svakako bili ispunjeni“;
- zanemario izostanak zakonski potrebnog šestomesečnog roka i konkretne potrage za majkom;
- prihvatio zamenu saglasnosti poznate i žive majke saglasnošću prigodnog staraoca bez razjašnjenja osnova za takvu zamenu;
- potpuno zanemario činjenicu da član 42 ZUSAPV ne upućuje na primenu člana 5 u režimu potpunog usvojenja;
- odbio da pravno oceni posledicu činjenice da je tužilac 1984. godine ponovo usvojen od drugog bračnog para;
- potpuno zanemario postojanje sukoba interesa na strani Vere Radovanović;
- prihvatio činjenično netačnu tvrdnju da Pavle Lakatoš nije priznao očinstvo;
- očinski trag Pavla Lakatoša i ostavinski predmet O.196/79 sveo na formalnu tvrdnju da očinstvo nije bilo sudski utvrđeno;
- zanemario činjenicu da je paralelno sa postupkom potpunog usvojenja, postojao aktivan sudski i nasledni trag tužioca kao Milivoja Miletića u postupku raspravljanja zaostavštine iza smrti Pavla Lakatoša;
- ignorisao neposredan sukob sadržaja zapisnika o potpunom usvojenju sa članom 34 ZUSAPV;
- propustio da oceni objektivnu funkciju i smisao članova 35, 37, 38 i 40 ZUSAPV u konkretnom slučaju.

Apelacioni sud je time propustio da obavi stvarnu i suštinsku sudsku kontrolu zakonitosti osporenog potpunog usvojenja.

Umesto kontrole, izvršio je sudsku verifikaciju rezultata postupanja organa starateljstva iz 1979. godine, baš kao što je i prvostepeni sud učinio.

3. BITNA POVREDA ODREDABA PARNIČNOG POSTUPKA

1. Drugostepeni sud nije stvarno ocenio bitne žalbene navode

Član 396 stav 1 ZPP obavezuje drugostepeni sud da u obrazloženju svoje odluke oceni bitne žalbene navode i navede razloge koje je uzeo u obzir po službenoj dužnosti, a pravo na obrazloženu sudsku odluku sastavni je deo prava na pravično suđenje iz Člana 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

U konkretnom slučaju Apelacioni sud tu obavezu nije ispunio.

Tužilac je u žalbi od 18.03.2026. godine izričito i detaljno ukazao da prvostepeni sud nije pružio na zakonu zasnovane odgovore na sledeća pitanja:

- da li se konkretan slučaj podvodi pod član 30 stav 1 ili član 30 stav 4 ZUSAPV;

- kada je navodno došlo do napuštanja deteta;
- kada je počela potraga za majkom;
- koje su konkretne radnje potrage preduzete;
- da li je do 21.06.1979. godine protekao zakonom propisani rok od šest meseci;
- po kom pravnom osnovu je zamenjena saglasnost poznate i žive majke;
- kako je moguće drugo usvojenje 1984. godine nakon navodno zakonitog potpunog usvojenja 1979. godine;
- kakav je pravni značaj sukoba interesa Vere Radovanović;
- kakav je odnos postupka usvojenja prema ostavinskom postupku O.196/79;
- kako se nadležnost SIZ socijalne zaštite uklapa sa dopisom Opštinskog suda u Novom Sadu od 20.07.1979. godine, upućenim Sekretarijatu za boračko-invalidska pitanja i socijalnu zaštitu kao organu starateljstva radi zaštite prava istog deteta u ostavinskom postupku.

Apelacioni sud takođe nije dao na zakonu zasnovan odgovor na navedena pitanja.

Na centralni žalbeni navod o članu 30, Apelacioni sud je naveo da:

„nisu prihvatljivi žalbeni navodi tužioca da je nejasno da li je njegov slučaj podveden pod stav 1 ili stav 4 citirane odredbe, imajući u vidu da su usled opisane situacije svakako bili ispunjeni uslovi za usvojenje koji se odnose na status roditelja tužioca kao usvojenika.“

Ova formulacija ne predstavlja pružanje odgovora zasnovanog na zakonu, već izbegavanje pružanje odgovora zasnovanog na zakonu.

Tužilac nije tražio od drugostepenog suda opštu tvrdnju bez sadržaja, da su uslovi „**svakako**“ bili ispunjeni.

Tražio je da sud pruži obrazložen i detaljan odgovor na pitanja:

- koji stav člana 30 primenjuje;
- na kojim činjenicama se zasniva primena tog stava;
- kojim dokaznim radnjama su te činjenice utvrđene.

Apelacioni sud to nije učinio.

Time je učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 374 stav 1 ZPP u vezi sa članom 396 stav 1 ZPP, jer sud nije ocenio bitan žalbeni navod na način koji omogućava delotvornu kontrolu zakonitosti presude.

2. Drugostepeni sud nije odgovorio na žalbeni navod o šestomesečnom roku i konkretnim radnjama potrage za majkom

Tužilac je u žalbi izričito ukazao da član 30 stav 1 ZUSAPV propisuje da se potpuno može usvojiti dete čiji su ga roditelji napustili, samo ako ni posle isteka roka od šest meseci od napuštanja deteta nije utvrđeno njihovo boravište.

U žalbi je izričito navedeno da prvostepenom presudom nije utvrđen:

- datum navodnog napuštanja deteta;
- datum početka potrage za majkom;
- tok i sadržaj te potrage;
- da li je zakonski rok od šest meseci istekao pre 21.06.1979. godine;
- na osnovu kojih dokaza je to utvrđeno.

Drugostepeni sud nije odgovorio ni na jednu od tih pitanja, niti je utvrđen sled: napuštanje – protek roka od šest meseci – radnje potrage – neuspeh potrage.

Umesto toga, naveo je da je majka bila „**duže vreme na nepoznatom mestu boravišta**“, da „**organu starateljstva nije mogla biti dostupna radi davanja saglasnosti za usvojenje**“ i da „**ni godinama kasnije organ starateljstva nije mogao pronaći nikakav podatak o majci tužioca**“.

Ovo nije odgovor na žalbeni navod.

Pitanje nije bilo da li je majka kasnije pronalazena ili nije.

Pitanje je bilo da li su pre 21.06.1979. godine bili ispunjeni imperativni zakonski uslovi za potpuno usvojenje deteta bez saglasnosti roditelja, jer ukoliko nisu, odnosno ukoliko je zakonski rok od šest meseci istekao nakon 28.06.1979. godine ne bi moglo doći do potpunog usvojenja u skladu sa imperativnim odredbama iz člana 30 ZUSAPV.

Kasnija tvrdnja organa da nije mogao pronaći majku ne dokazuje zakonitost ranijeg potpunog usvojenja.

Apelacioni sud time je izbegao da odgovori na odlučan žalbeni navod i zamenio pravni test iz člana 30 stav 1 opštom post festum konstatacijom bez odlučnog značaja za ocenu zakonitosti akta iz 1979. godine, a od koje ocene zavisi utvrđenje da li je potpuno usvojenje ništavo.

3. Drugostepeni sud nije odgovorio na žalbeni navod o pravnom osnovu zamene saglasnosti poznate i žive majke

Tužilac je u žalbi izričito istakao i otvorio pitanje:

- ako je slučaj podveden pod član 30 stav 4 ZUSAPV, gde je prethodna saglasnost drugog roditelja;
- ako je majka bila poznata i živa, po kom zakonskom osnovu je njena saglasnost zamenjena saglasnošću prigodnog staraoca;
- da li je takva zamena bila dopuštena u režimu potpunog usvojenja.

Apelacioni sud nije pružio adekvatan odgovor, već je samo konstatovao da je prigodni staralac Vera Radovanović dala saglasnost na usvojenje, kao da sama činjenica postojanja takve izjave rešava pitanje njene zakonitosti.

Član 30 stav 4 ZUSAPV izričito govori o prethodnoj saglasnosti drugog roditelja.

Član 42 istog zakona, koji određuje koje se odredbe opšteg režima usvojenja shodno primenjuju i na potpuno usvojenje, ne upućuje na član 5 zakona, kojim je u opštem režimu predviđeno kada saglasnost za usvojenje može dati staralac deteta.

Apelacioni sud nije ni pomenuo ovu odlučnu činjenicu.

Ako se konkretan slučaj podvodi pod član 30 stav 4 ZUSAPV, prethodna saglasnost poznate i žive majke bila je zakonski uslov potpunog usvojenja.

ZUSAPV ne daje organu starateljstva pravo da taj uslov zameni formulom o „nedostupnosti“ majke ili potpisom prigodnog staraoca bez jasnog zakonskog osnova.

Pošto se član 41 ZUSAPV izričito poziva i na neispunjenost uslova iz člana 30 stav 4 kao osnov ništavosti potpunog usvojenja, ovaj žalbeni navod je bio neposredno odlučan.

Apelacioni sud ga nije ocenio.

4. Drugostepeni sud nije odgovorio na žalbeni navod o drugom usvojenju iz 1984. godine

U žalbi je posebno istaknuto da je u prvostepenoj presudi konstatovano kako je tužilac 26.09.1984. godine ponovo usvojen od strane Periše Petrovića i Georgine Petrović, iako je prethodno, 21.06.1979. godine, navodno bilo zakonito zasnovano potpuno usvojenje od strane Milorada i Gospave Vasić.

Tužilac je ukazao da to direktno otvara pitanje primene:

- člana 40 ZUSAPV, prema kome potpuno usvojenje nije dopušteno raskinuti.

Apelacioni sud na taj žalbeni navod nije pružio adekvatan odgovor već je samo naveo da „punovažnost takvog usvojenja nije predmet ovog postupka.“

Tužilac nije tužbom tražio da se u ovom postupku odlučuje o punovažnosti usvojenja iz 1984. godine, niti je u tom smislu navedeno iskoristio kao žalbeni navod, već je tražio da se oceni pravni značaj činjenice da je isto dete, nakon navodno zakonito zasnovanog i neraskidivog potpunog usvojenja 1979. godine, 1984. godine ponovo dato na usvojenje drugom bračnom paru.

Ako je potpuno usvojenje iz 1979. godine bilo zakonito, punovažno i neraskidivo, onda novo usvojenje istog deteta 1984. godine nije moglo biti sprovedeno.

Ako je ipak sprovedeno, i to od strane istog sistema socijalne zaštite, onda ta činjenica neposredno podriva zaključak da je usvojenje iz 1979. godine bilo pravno neproblematično i trajno zasnovano.

Apelacioni sud nije pružio odgovor na ova pitanja, već ih je u obrazloženju potpuno zanemario, kao da nemaju značaj iako je navedena pitanja trebalo da ceni, naročito imajući u vidu istražno načelo iz člana 205 PZ.

5. Drugostepeni sud je potpuno zanemario žalbeni navod o postojanju sukoba interesa na strani Vere Radovanović

U žalbi je detaljno otvoreno pitanje procesne i faktičke uloge Vere Radovanović.

Iz spisa proizlazi da je Vera Radovanović:

- učestvovala u oblikovanju narativa o majci tužioca;
- učestvovala u relativizaciji očinske linije Pavla Lakatoša;
- vodila i sačinjavala dokumentaciju o slučaju;
- preporučila konkretne usvojitelje upravo za maloletnog Milivoja Miletića;
- postavljena za prigodnog staraoca radi davanja saglasnosti na potpuno usvojenje;
- dala saglasnost na potpuno usvojenje;
- potom se 1984. godine ponovo pojavljuje u novom ciklusu institucionalnog izdvajanja i novog usvojenja istog deteta.

Tužilac je u žalbi jasno ukazao da je ocena ove koncentracija uloga u jednoj osobi odlučna, jer ista službenica nije mogla istovremeno da:

- gradi predmet;
- stvara činjenični narativ;
- preporučuje konkretne usvojitelje;
- preuzme ulogu zaštitnika interesa deteta;
- i zatim da saglasnost na rezultat koji je sama prethodno pripremila, a koji se pokazao kao pogrešan i suprotan najboljem interesu deteta.

Apelacioni sud se nije upuštao u ocenu tih navoda, niti je naveo da nisu od značaja za donošenje pravilne i zakonite odluke, niti ih je na bilo koji način uzeo u razmatranje, već ih je u potpunosti zanemario. Nije naveo da je taj navod nebitan. Nije ga odbio.

Takvo propuštanje ocene žalbenih navoda, predstavlja povredu člana 396 stav 1 ZPP i čini drugostepenu presudu nezakonitom.

6. Drugostepeni sud nije stvarno odgovorio na žalbeni navod o nadležnosti organa starateljstva

Tužilac nije u žalbi apstraktno osporavao da je Samoupravna interesna zajednica socijalne zaštite Novi Sad mogla imati određena ovlašćenja kao organ starateljstva na osnovu opšte odluke iz 1977. godine.

Tužilac je osporio:

- kojim konkretnim aktom je nad maloletnim Milivojem Miletićem uspostavljena nadležnost tog organa pre 21.06.1979. godine;
- kada je ta nadležnost uspostavljena;
- na osnovu kojih činjenica;
- kako se ona uklapa sa dopisom Opštinskog suda u Novom Sadu od 20.07.1979. godine, kojim se Sekretarijatu za boračko-invalidska pitanja i socijalnu zaštitu, kao organu starateljstva, nalaže postavljanje staraoca radi zaštite prava i interesa maloletnog Milivoja Miletića u ostavinskom postupku iza Pavla Lakatoša.

Apelacioni sud na ovo nije odgovorio, već je naveo da je SIZ socijalne zaštite Novi Sad bio ovlašćeni organ starateljstva u smislu člana 1 Odluke o poveravanju poslova organa starateljstva.

To ne razrešava konkretan prigovor.

Pitanje nije bilo da li je SIZ uopšte mogao biti organ starateljstva, već:

- kako je konkretno stekao nadležnost nad tužiocem;
- zašto se u julu 1979. godine sud obraća drugom organu kao organu starateljstva radi zaštite prava istog deteta;
- kako je moguće da isti maloletnik u dva paralelna postupka ima dva različita institucionalna starateljska kanala — jedan za potpuno usvojenje, drugi za zaštitu naslednih prava.

Drugostepeni sud je umesto odgovora na konkretan žalbeni navod dao opštu normativnu konstataciju i time izbegao da pruži konkretan odgovor koji odgovara suštini predmeta spora.

7. Drugostepeni sud nije odgovorio na žalbeni navod o Pavlu Lakatošu i ostavinskom postupku O.196/79

Tužilac u ovom postupku nije tražio da sud utvrdi očinstvo Pavla Lakatoša.

U ovom predmetu pitanje Pavla Lakatoša ima drugačiji i neposredno relevantan značaj:

da li su nižestepeni sudovi smeli da administrativnu formulaciju „otac nepoznat“ tretiraju kao neupitnu i dovoljnu za potpuno usvojenje, iako iz drugih službenih spisa proizlazi jasan očinski, porodični i nasledni trag.

U žalbi je posebno ukazano na:

- brakorazvodni spis Okružnog suda u Novom Sadu P-1642/76;
- navode i iskaze iz tog predmeta prema kojima je Pavle Lakatoš imao vanbračno dete sa Cvitom Miletić;
- činjenicu da je maloletni Milivoj Miletić živeo u očinskom porodičnom krugu;
- zapisnik iz ostavinskog predmeta O.196/79 od 19.03.1979. godine, prema kome se maloletni Milivoj nalazi kod babe i dede, odnosno roditelja ostavioca;
- dopis Opštinskog suda od 20.07.1979. godine radi postavljanja staraoca za zaštitu njegovih prava i interesa u ostavinskom postupku iza Pavla Lakatoša;
- rešenje od 23.11.1979. godine kojim je maloletni Milivoj bio oglašen za naslednika;
- žalbeni postupak GŽ 11/80, iz kog proizlazi da privatni naslednici raspolažu informacijama iz tajnog postupka potpunog usvojenja i koriste ih protiv naslednog položaja deteta.

Apelacioni sud je sveo ovaj dokazni niz na tvrdnju:

- da Pavle Lakatoš nije priznao očinstvo;
- da očinstvo nije bilo utvrđeno sudskom odlukom;

- da je prvobitno ostavinsko rešenje kasnije ukinuto.

Prva tvrdnja je činjenično netačna i direktno suprotna sadržaju sudskog spisa P-1642/76, pri čemu ponovo naglašavamo da u predmet postupka nije utvrđenje očinstva, ali je očigledno da je Apelacioni sud iskrivio činjenice iz spisa predmeta kada je u obrazloženju naveo da Pavle Lakatoš nije priznao dete.

U brakorazvodnom predmetu Okružnog suda u Novom Sadu P-1642/76, na glavnoj raspravi održanoj 26.10.1977. godine, Pavle Lakatoš je, saslušan kao parnična stranka, izjavio da je nakon izlaska iz bolnice počeo da živi sa drugom ženom, radnicom na zemlji, i da je „**sa njom dobio sina**“, a zatim tu ženu označio kao Cvitu.

Ta činjenica nije ostala samo na nivou njegove usmene izjave.

U presudi Okružnog suda u Novom Sadu P-1642/76 od 26.10.1977. godine, u utvrđenom činjeničnom stanju, sud navodi da je Pavle Lakatoš počeo da živi sa radnicom Miletić Cvitom, sa kojom je dobio dete.

Prema tome, Apelacioni sud nije mogao istinito napisati da Pavle Lakatoš „**nije priznao očinstvo**“.

Mogao je, ako je to smatrao pravno relevantnim, navesti da očinstvo nije bilo utvrđeno posebnom odlukom.

Međutim, to nije isto što i tvrdnja da Pavle Lakatoš nije priznao da je dete njegovo.

Apelacioni sud je, uprkos izričitom žalbenom navodu da je Pavle Lakatoš priznao dete u brakorazvodnom kontekstu, u pobijanoj presudi izneo suprotnu tvrdnju i time dodatno izobličio stvarni sadržaj žalbe i činjeničnog stanja.

Tužilac nije isticao da je pravnosnažnom odlukom bio utvrđen kao naslednik Pavla Lakatoša.

Isticao je da ostavinski spisi, brakorazvodni spis P-1642/76 i drugi sudski dokumenti pokazuju da administrativna formula „**otac nepoznat**“ nije bila neutralan opis praznog stanja, već redukcija stvarnog očinskog i naslednog traga koji je postojao u državnim spisima i koji je bio neposredno relevantan za zakonitost potpunog usvojenja.

Apelacioni sud je taj pravni problem izbegao na dva nivoa:

- najpre je izneo činjenično netačnu tvrdnju da Pavle Lakatoš nije priznao očinstvo;
- zatim je pitanje zakonitosti administrativne kvalifikacije „**otac nepoznat**“ zamenio pitanjem da li je očinstvo već tada bilo pravnosnažno utvrđeno.

To nije isto pitanje.

Takvim postupanjem Apelacioni sud nije ocenio žalbeni navod u njegovom stvarnom sadržaju, već ga je najpre činjenično iskrivio, potom preoblikovao u slabiju verziju i zatim odbio.

4. POGREŠNA PRIMENA MATERIJALNOG PRAVA

1. Na predmet se primenjuje materijalno pravo važeće u vreme zasnivanja potpunog usvojenja

Zakonitost potpunog usvojenja od 21.06.1979. godine mora se ceniti prema materijalnom

pravu koje je važno u vreme zasnivanja tog usvojenja.

To je Zakon o usvojenju SAP Vojvodine iz 1976. godine.

Nižestepeni sudovi su bili dužni da osporeni akt cene prema tada važećim uslovima za potpuno usvojenje, a ne prema naknadno formiranim opravdanjima, opštim formulama ili savremenom interesu da se posledice akta održe.

Zato su u ovom postupku centralne norme:

- član 30;
- član 31;
- član 34;
- član 35;
- član 37;
- član 38;
- član 40;
- član 41;
- član 42;
- član 2 Zakona o usvojenju SAP Vojvodine.

2. Drugostepeni sud je pogrešno primenio član 30 i član 41 Zakona o usvojenju SAP Vojvodine

Član 41 ZUSAPV izričito propisuje da je potpuno usvojenje ništavo ako pri njegovom zasnivanju nisu bili ispunjeni uslovi iz člana 30 stav 1, 2 i 4, kao i člana 31 tog zakona.

Stoga je pravilna primena člana 30 bila centralna za odluku u ovom predmetu.

Apelacioni sud nije pravilno primenio član 30.

On je taj član praktično neutralisao.

Umesto da utvrdi da li se konkretan slučaj podvodi pod stav 1 ili stav 4, i da proveriti ispunjenost uslova iz navedenog stava, sud je napisao da su uslovi „**svakako bili ispunjeni**“.

Takva konstrukcija nije primena prava.

Član 30 stav 1 i član 30 stav 4 uređuju različite pravne situacije.

Član 30 stav 1 odnosi se na dete do navršene pete godine života čiji roditelji nisu živi ili su nepoznati, ili su ga napustili, a ni posle isteka roka od šest meseci od napuštanja deteta nije utvrđeno njihovo boravište.

Član 30 stav 4 odnosi se na situaciju kada jedan roditelj nije živ ili je nepoznat, a tada se potpuno usvojenje može zasnovati samo uz prethodnu saglasnost drugog roditelja.

Ove dve norme nisu zamenljive.

One ne propisuju iste pretpostavke.

One ne traže iste činjenice.

One ne proizvode isti pravni režim.

Apelacioni sud je morao da izabere pravni režim i proveriti njegove elemente.

To nije učinio.

3. Ako se slučaj podvodi pod član 30 stav 1 ZUSAPV, zakonski uslovi nisu utvrđeni

Ako se konkretan slučaj podvodi pod član 30 stav 1 ZUSAPV, sud je morao utvrditi:

- ko je dete napustio;
- kada je do napuštanja došlo;
- kada je počeo da teče rok od šest meseci;
- koje su konkretne radnje preduzete radi utvrđivanja boravišta roditelja;
- da li je do 21.06.1979. godine rok od šest meseci protekao;
- da li ni nakon isteka tog roka boravište nije utvrđeno.

Ni prvostepeni ni drugostepeni sud nisu utvrdili nijednu od ovih činjenica.

Apelacioni sud se zadovoljio opštom tvrdnjom da je majka bila „**duže vreme**“ na nepoznatom mestu boravišta.

Zakon ne poznaje kategoriju „**duže vreme**“ kao zamenu za zakonom određeni rok i dokazanu neuspešnu potragu.

Zakon traži konkretan sled:

napuštanje – protek roka od šest meseci – neuspešno utvrđivanje boravišta.

Taj sled nije utvrđen.

Bez toga, uslov iz člana 30 stav 1 nije dokazan, a član 41 neposredno vodi zaključku o ništavosti potpunog usvojenja.

4. Ako se slučaj podvodi pod član 30 stav 4 ZUSAPV, izostaje prethodna saglasnost poznate i žive majke

Ako se konkretan slučaj podvodi pod član 30 stav 4 ZUSAPV, onda je pravni položaj još jasniji.

Drugostepeni sud polazi od stava da Pavle Lakatoš nije bio pravno utvrđen kao otac, pa ga za potrebe svog rezonovanja tretira kao nepoznatog roditelja.

Istovremeno, sud utvrđuje da je biološka majka tužioca bila Cvita Miletić, sa punim identifikacionim podacima.

Dakle, majka nije bila nepoznata.

Bila je poznata i živa.

U takvoj situaciji, član 30 stav 4 ZUSAPV zahteva prethodnu saglasnost drugog roditelja — u konkretnom slučaju Cvite Miletić.

Takva saglasnost ne postoji.

Drugostepeni sud pokušava da tu prazninu zatvori konstatacijom da majka „**nije mogla biti dostupna radi davanja saglasnosti**“, a da je prigodni staralac Vera Radovanović dala saglasnost na usvojenje.

Međutim, za režim potpunog usvojenja nije dovoljno utvrditi da je neko drugi potpisao izjavu.

Potrebno je utvrditi da zakon takvu zamenu dopušta.

ZUSAPV u članu 42, kojim uređuje koje se odredbe opšteg režima usvojenja shodno primenjuju i na potpuno usvojenje, ne upućuje na član 5 tog zakona, koji u opštem režimu govori o saglasnosti staratelja umesto roditelja u određenim situacijama.

To znači da član 30 stav 4 ostaje posebna, stroga norma za potpuno usvojenje.

Kada jedan roditelj nije živ ili je nepoznat, potrebna je prethodna saglasnost drugog roditelja.

Apelacioni sud nije naveo nijednu zakonsku odredbu koja bi u režimu potpunog usvojenja dopuštala da saglasnost poznate i žive majke bude zamenjena saglasnošću prigodnog staraoca.

Time je pogrešno primenjen član 30 stav 4 u vezi sa članom 41 ZUSAPV.

5. Drugostepeni sud je pomešao član 30 i član 31 Zakona o usvojenju SAP Vojvodine

U delu obrazloženja kojim odbija centralni žalbeni navod, Apelacioni sud navodi:

„Tokom postupka i u svojim žalbenim navodima, tužilac pretežno ukazuje da za zasnivanje njegovog potpunog usvojenja od 21.06.1979. godine (...) nisu bili ispunjeni uslovi iz člana 31 pomenutog zakona. Ovom odredbom u stavu 1 predviđeno je da se potpuno može usvojiti dete do navršene pete godine života čiji roditelji nisu živi ili su nepoznati...“

Ovo je pogrešno.

Sadržaj koji Apelacioni sud pripisuje članu 31 zapravo je sadržaj člana 30 stav 1 ZUSAPV.

Član 31 ne uređuje status roditelja deteta, već propisuje da potpuno usvojenje mogu zasnovati samo oba bračna druga.

Ova greška nije beznačajna tehnička omaška na sporednom mestu obrazloženja.

Ona se nalazi upravo u delu u kome drugostepeni sud pokušava da odgovori na glavni žalbeni prigovor o pogrešnoj primeni člana 30.

Sud koji odbija centralni žalbeni navod o članu 30 tako što pogrešno označava samu normu i zatim izbegava da odredi da li primenjuje stav 1 ili stav 4, nije pravilno primenio materijalno pravo.

6. Drugostepeni sud nije ocenio pravni značaj drugog usvojenja iz 1984. godine u odnosu na član 40 i statusne posledice potpunog usvojenja iz članova 35, 37 i 38 Zakona o usvojenju SAP Vojvodine.

Član 40 ZUSAPV propisuje:

„Potpuno usvojenje nije dopušteno raskinuti.“

Apelacioni sud u činjeničnom delu svoje presude prihvata da je:

- 21.06.1979. godine tužilac potpuno usvojen od strane Milorada i Gospave Vasić;
- 26.09.1984. godine tužilac ponovo usvojen od strane Periša i Georgine Petrović.

Ako je prvo potpuno usvojenje bilo zakonito i neraskidivo, drugo usvojenje istog deteta nije moglo biti pravno sprovedeno.

Ako je drugo usvojenje ipak sprovedeno, to ne može ostati bez uticaja na ocenu pravne održivosti prvog potpunog usvojenja.

Drugostepeni sud je odbio da izvede bilo kakav zaključak iz ove direktne zakonske kontradikcije, uz obrazloženje da punovažnost drugog usvojenja nije predmet postupka.

Takav pristup je pogrešan.

Predmet postupka jeste ništavost potpunog usvojenja iz 1979. godine.

Činjenica da je isti sistem 1984. godine isto dete ponovo dao na usvojenje neposredno je relevantna za ocenu da li je akt iz 1979. godine zaista bio zakonito, potpuno i trajno zasnovan.

Apelacioni sud je ovu činjenicu pravno neutralisao umesto da je oceni.

Time je propustio da primeni član 40 i da oceni statusne posledice iz članova 35, 37 i 38 ZUSAPV.

7. Drugostepeni sud je pogrešno primenio član 34 Zakona o usvojenju SAP Vojvodine.

Član 34 ZUSAPV propisuje:

„U zapisnik o zasnivanju potpunog usvojenja ne unose se podaci o roditeljima usvojenika.“

Međutim, Apelacioni sud u svom obrazloženju navodi da u zapisniku o potpunom usvojenju Up.03-507/79 od 21.06.1979. godine stoji:

- da se majka maloletnog Milivoja nalazi duže vreme na nepoznatom mestu boravka;
- da bez opravdanih razloga ne vrši roditeljsku dužnost;
- da je postavljen prigodni staralac Vera Radovanović, koja daje saglasnost na usvojenje.

Drugim rečima, zapisnik o potpunom usvojenju, prema činjeničnom opisu samog Apelacionog suda, sadrži podatke o roditelju usvojenika, i to kao nosive činjenice za zasnivanje potpunog usvojenja.

To je direktno u suprotnosti sa članom 34 ZUSAPV.

Apelacioni sud tu zakonsku posledicu nije uopšte ocenio.

Iako ova povreda nije bila odvojeno numerisana u žalbi, ona proizlazi iz samog činjeničnog opisa pobijane presude i predstavlja pravnu posledicu činjenica koje je drugostepeni sud sam uzeo za utvrđene.

U postupku po reviziji ona je zato neposredno relevantna, kao dodatna potvrda da su nižestepeni sudovi odredbe ZUSAPV primenili selektivno.

Pozivali su se na njega kada podržava rezultat iz 1979. godine, a ignorisali ga kada isti spis otkriva protivzakonitu strukturu postupka.

8. Drugostepeni sud je pogrešno ocenio ostavinski i očinski trag kao pravno irelevantnu pozadinu.

Zakonitost potpunog usvojenja iz 1979. godine ne može se oceniti izolovano od činjenice da se paralelno vodio postupak raspravljanja zaostavštine iza smrti pok. Pavla Lakatoša, u kome se maloletni Milivoj Miletić pojavljuje kao dete čija se prava i interesi moraju štititi.

U tom sklopu odlučne su sledeće činjenice:

- maloletni Milivoj Miletić je u zapisniku od 19.03.1979. godine, evidentiran je kao dete koje se nalazi kod babe i dede, odnosno roditelja ostavioca Pavla Lakatoša;
- Opštinski sud u Novom Sadu 20.07.1979. godine traži postavljanje staraoca radi zaštite njegovih prava i interesa u ostavinskom postupku;
- rešenjem od 23.11.1979. godine on biva oglašen za naslednika iza Pavla Lakatoša;
- u žalbenom postupku Gž 11/80 drugi naslednici raspolažu podacima o postupku potpunog usvojenja, uključujući navod da se usvojitelji ne protive da Milivoj nekoga nasleđuje, i taj materijal koriste protiv njegovog nasledno-pravnog položaja.

Ovo pokazuje da je u spisima predmeta istovremeno postojao:

- adopcioni tok u kome se dete prikazuje kao podobno za potpuno identitetsko izmeštanje;
- ostavinski tok u kome se isto dete pojavljuje kao Milivoj Miletić, vezano za očinsku liniju Pavla Lakatoša i za ostvarenje naslednih prava.

Apelacioni sud je taj sukob sveo na kasnije ukidanje rešenja o nasleđivanju i time izbegao da oceni njegov značaj za zakonitost potpunog usvojenja od 21.06.1979. godine.

To je pogrešna primena materijalnog prava, jer se uslovi za potpuno usvojenje ocenjuju prema pravnom okviru i činjeničnom stanju u vreme njegovog zasnivanja, a ne prema kasnijem uklanjanju jednog od tragova koji su to stanje otkrivali.

9. Drugostepeni sud nije ocenio pravni značaj članova 35, 37 i 38 Zakona o usvojenju SAP Vojvodine

Član 35 ZUSAPV propisuje da izveštaj o zasnivanju potpunog usvojenja sadrži podatke o upisu rođenja koji se poništava i podatke za novi upis rođenja usvojenika, sa podacima o usvojiocima kao roditeljima.

Član 37 propisuje da zasnivanjem potpunog usvojenja prestaju prava i dužnosti utvrđeni zakonom između usvojenika i njegovih krvnih srodnika.

Član 38 propisuje da nije dopušteno utvrđivanje očinstva i materinstva potpuno usvojenog deteta.

Ove norme pokazuju stvarno dejstvo potpunog usvojenja.

One potvrđuju da osporeni akt nije proizvodio samo promenu prezimena ili porodičnog smeštaja.

On je proizvodio:

- poništenje postojećeg upisa rođenja;
- novi upis sa usvojiocima kao roditeljima;
- prestanak prava i dužnosti prema krvnim srođnicima;
- zabranu utvrđivanja očinstva i materinstva;
- neraskidivost takvog pravnog stanja.

Kada se takav mehanizam primeni bez zakonitog ispunjenja uslova iz člana 30, posledica nije obična procesna greška.

Posledica je pravno zaključavanje deteta u novi administrativni identitet.

Apelacioni sud nije ocenio ovu funkciju zakona, iako je ona neposredno odlučna za razumevanje posledica osporenog potpunog usvojenja.

5. USTAVNA I KONVENCIJSKA DIMENZIJA SPORA

1. Predmet se neposredno tiče prava na identitet, poreklo, ličnu istoriju i zaštitu od institucionalnog održavanja administrativno presečenog identiteta

Ovaj postupak ne predstavlja običan spor o jednom istorijskom porodičnom pravnom aktu.

Njime se odlučuje o pravnoj održivosti akta kojim je:

- dete rođeno kao Milivoj Miletić administrativno preimenovano u Milana Vasića;
- iz matične knjige rođenih uklonjen izvorni roditeljski upis;
- kao roditelji upisani Milorad i Gospava Vasić;
- očinska linija Pavla Lakatoša potisnuta formulom „**otac nepoznat**“;
- nasledni trag prema očinskoj porodici presečen;
- pravni put ka utvrđivanju biološkog porekla zatvoren kroz režim potpunog usvojenja;
- dete nakon raspada prve usvojiteljske porodice 1984. godine provedeno kroz novo usvojenje kod drugog bračnog para.

Iz spisa razmatranih u ovom postupku ne proizlazi na koji je način prethodno potpuno usvojenje iz 1979. godine pravno uklonjeno, ako je uopšte uklonjeno.

Posledica osporenog akta nije bila samo promena prezimena.

Posledica je bila administrativna zamena izvornog identiteta deteta, prekid biološkog, porodičnog, naslednog i jezičkog kontinuiteta, i uklanjanje deteta iz okvira u kome je moglo da zadrži odnos prema svom poreklu.

Tužilac je dete majke hrvatskog porekla, Cvite Miletić, i čoveka čija očinska linija, porodični trag i nasledni tok izbijaju iz više državnih spisa kao Pavle Lakatoš, Mađar.

Administrativnim izmeštanjem iz tog kruga tužilac nije izgubio samo matični upis, već i neposredan pristup očinskoj rodbini, mađarskom jeziku i stvarnom porodičnom poreklu.

Tužilac istinu o svom poreklu nije saznao zato što mu je država omogućila delotvorno razotkrivanje identitetskog prekida koji je sama proizvela, već kroz sopstvenu višegodišnju ličnu istragu i povezivanje rasutih porodičnih, arhivskih i sudskih tragova.

Zato savremena povreda prava na identitet u ovom predmetu ne leži samo u istorijskom prikrivanju porekla.

Ona leži i u tome što domaći sudovi, nakon što je izvorna identitetska linija tužioca razotkrivena i dokumentovana, održavaju pravne posledice potpunog usvojenja čija se zakonitost raspada pred tekstom tada važećeg zakona i pred spisima izvedenim u postupku.

Predmet se više ne svodi na pravo da se poreklo sazna.

Tužilac ga je saznao bez pomoći države.

Predmet se sada tiče prava da država, nakon što je istina izašla na videlo, ne nastavi da sudski održava administrativni poredak zasnovan na brisanju njegovog izvornog identiteta.

2. Član 78 Ustava Republike Srbije neposredno je relevantan.

U domaćem ustavnom okviru ova povreda ima neposredan oslonac u članu 78 Ustava Republike Srbije, kojim je zabranjena nasilna asimilacija pripadnika nacionalnih manjina i kojim se jemči zaštita od svake radnje usmerene ka takvoj asimilaciji.

Tužilac ovaj član ne ističe kao apstraktnu pravno-političku tvrdnju.

Ističe ga kao domaći ustavni izraz iste identitetske zaštite koja je u ovom postupku povređena.

Tužilac je dete majke hrvatskog porekla, Cvite Miletić, i čoveka čija očinska linija, porodični trag i nasledni tok izbijaju iz državnih spisa kao vezani za Pavla Lakatoša, Mađara.

Administrativnim izmeštanjem iz tog kruga dete nije samo preimenovano. Ono je odsečeno od majčine hrvatske linije, očinske mađarske linije, očinskog jezika, krvnog srodstva, naslednog položaja i stvarnog porodičnog kontinuiteta.

Domaći sudovi sada odbijaju da razreše, odnosno da isprave pravne posledice tog akta.

Održavanje pravnih posledica osporenog potpunog usvojenja danas ne predstavlja neutralno čuvanje jednog starog porodičnog pravnog akta.

Ono predstavlja nastavak administrativne asimilacije kroz savremeni sudski akt.

Takav pristup dolazi u neposredan sukob sa zabranom nasilne asimilacije iz člana 78 Ustava Republike Srbije.

3. Član 8 Evropske konvencije štiti poreklo, identitet i ličnu istoriju

Evropski sud za ljudska prava je u svojoj praksi više puta potvrdio da pravo na privatni život iz člana 8 Evropske konvencije obuhvata:

- pravo lica da zna svoje poreklo;
- pravo da sazna identitet bioloških roditelja;
- pravo da utvrdi svoju biološku vezu;
- pravo na ličnu istoriju i razloge usvojenja;

- pravo da država ne postavlja nerazmerne prepreke rasvetljavanju porekla.

U predmetu **A.K. i L. Protiv Hrvatske** Sud je naglasio obavezu organa javne vlasti da zatraži saglasnost biološkog roditelja usvojenika za usvojenje.

U predmetu **Godelli protiv Italije** Sud je naglasio značaj prava usvojenog lica da sazna svoje biološko poreklo.

U predmetu **Jäggi protiv Švajcarske** Sud je utvrdio da pravo pojedinca da utvrdi svoje poreklo predstavlja sastavni deo pojma privatnog života.

U predmetu **Boljević protiv Srbije** Sud je utvrdio povredu člana 8 zato što domaći pravni poredak nije omogućio delotvorno preispitivanje pitanja biološkog očinstva i porekla, uprkos proteku vremena.

U predmetu **Mitrevska protiv Severne Makedonije** Sud je potvrdio da želja usvojenog lica da sazna razloge usvojenja, biološko poreklo, život pre usvojenja i identitet bioloških roditelja ulazi u srž privatnog života zaštićenog članom 8.

U predmetu **Görgülü protiv Nemačke** Sud navodi da iako član 8 Konvencije ne sadrži izričite proceduralne zahteve, „postupak donošenja odluka uključen u mere mešanja mora biti pravičan i takav da obezbeđuje potrebno poštovanje interesa zaštićenih članom 8.

Ovi standardi su u konkretnom predmetu relevantni kao minimum zaštite.

Ako član 8 Evropske konvencije štiti pravo lica da dođe do istine o svom poreklu, onda tim pre štiti pravo lica da država, nakon što je ta istina razotkrivena, ne nastavi da pravno održava akt kojim je njegovo izvorno poreklo administrativno presečeno.

U konkretnom predmetu domaći sudovi nisu odlučivali o apstraktnom interesu tužioca da jednog dana sazna ko je.

Tužilac je to već otkrio sam.

Oni su odlučivali o tome da li će, uprkos razotkrivenim spisnim kontradikcijama i uprkos jasnom sudaru osporenog usvojenja sa tada važećim zakonom, Republika Srbija nastaviti da pravno održava rezultat administrativne zamene identiteta iz 1979. godine.

Potvrđivanjem takvog akta bez stvarnog suočavanja sa njegovim zakonskim i identitetskim raspadom, nižestepeni sudovi nisu samo propustili da zaštite pravo tužioca na poreklo i identitet.

Oni su produžili dejstvo pravnog mehanizma kojim su poreklo i identitet prethodno presečeni.

4. Član 8 Evropske konvencije i član 78 Ustava neposredno obavezuju Vrhovni sud

Vrhovni sud u postupku po reviziji, ne odlučuje samo o istorijskom događaju iz 1979. godine.

On odlučuje o tome da li će najviša sudska instances u Republici Srbiji prihvatiti da:

- potpuno usvojenje iz 1979. ostane pravno održano iako nije razjašnjeno da li su ispunjeni uslovi iz člana 30 stav 1 ili člana 30 stav 4 ZUSAPV;
- izostanak Cvitine saglasnosti bude pokriven pravno neobjašnjenom saglasnošću prigodnog staraoca;

- šestomesečni rok i konkretna potraga za majkom budu zamenjeni opštom formulom o „nedostupnosti“;
- drugo usvojenje iz 1984. ostane bez pravnog značaja za ocenu prvog usvojenja, iako je u suprotnosti sa neraskidivošću iz člana 40 i statusnim posledicama iz članova 35, 37 i 38 ZUSAPV;
- sukob interesa Vere Radovanović ostane bez sudskog odgovora;
- ostavinski i očinski trag budu uklonjeni iz pravne slike tvrdnjom da Pavle Lakatoš nije priznao očinstvo, iako spis P-1642/76 pokazuje suprotno;
- član 34 ostane bez posledice iako sam sadržaj zapisnika pokazuje njegovu povredu;
- članovi 35, 37, 38 i 40 ostanu bez stvarne ocene, iako pokazuju da je potpuno usvojenje proizvodilo administrativno zaključavanje novog identiteta;
- sve to bude tretirano kao običan porodičnopravni spor bez identitetske, naslednopravne, ustavne i konvencijske dimenzije.

Ako bi takva presuda ostala na snazi, Republika Srbija bi preko svog najvišeg redovnog suda dala sadašnju sudsku potvrdu posledicama bezakonja iz 1979. i 1984. godine.

Tada više ne bi postojala samo odgovornost istorijskog organa starateljstva.

Postojala bi i savremena odgovornost pravosuđa Republike Srbije koje je, nakon potpunog i jasnog ukazivanja i upozorenja na sve kontradikcije u spisima predmeta, izabralo da ih ne razreši, već da održi pravne posledice ništavog usvojenja i time nastavi administrativnu asimilaciju tužioca kroz savremeni sudski akt.

5. Član 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda – Pravo na obrazloženu sudsku odluku.

Pored člana 8 Evropske konvencije, pobijana presuda otvara i ozbiljno pitanje standarda pravičnog suđenja iz člana 6 stav 1 Evropske konvencije, a čiji sastavni deo je pravo na obrazloženu sudsku odluku.

Evropski sud za ljudska prava ne zahteva od domaćih sudova da odgovore na svaku usputnu tvrdnju stranaka.

Zahteva da odgovore na one navode koji su odlučni za ishod spora.

U konkretnom predmetu Apelacioni sud nije odgovorio na odlučne navode o:

- pravnom režimu člana 30 ZUSAPV;
- šestomesečnom roku i potrazi za majkom;
- pravnom osnovu zamene majčine saglasnosti;
- članu 42 i nemogućnosti proizvoljne primene člana 5 ZUSAPV na potpuno usvojenje;
- drugom usvojenju iz 1984. godine;
- sukobu interesa Vere Radovanović;
- konkretnom problemu nadležnosti organa starateljstva;

- ostavinskom i očinskom tragu kao protivdokazu administrativnoj kvalifikaciji „**otac nepoznat**“;
- članu 34 ZUSAPV;
- članovima 35, 37, 38 i 40 ZUSAPV kao normama koje pokazuju stvarnu identitetsku funkciju potpunog usvojenja.

Umesto odgovora, sud je koristio opšte formule, selektivno skraćivao žalbene navode i pojedine ključne tačke potpuno prećutao.

Takva presuda ne omogućava delotvornu kontrolu zakonitosti.

Ona ne ispunjava standard obrazložene sudske odluke u sporu koji zadire u jezgro identiteta, porekla i lične istorije tužioca.

Posebnu težinu toj povredi daje činjenica da tužilac ne traži od države da mu tek otkrije poreklo koje mu je nepoznato, već traži da sud prestane da održava pravne posledice akta kojim je njegovo već razotkriveno izvorno poreklo bilo administrativno presečeno na nezakonit način.

Kada sud na tako postavljen spor odgovori prećutkivanjem odlučnih navoda, selektivnim skraćivanjem žalbenih navoda i formulacijama kojima se izbegava srž problema, on ne uskraćuje samo obrazloženu odluku.

On učestvuje u daljem održavanju na snazi nezakonitih akata koji su prouzrokovali niz posledica, a naročito posledica u pogledu identitetskih karakteristika tužioca.

6. INSTITUCIONALNI ZNAČAJ ODLUKE VRHOVNOG SUDA

Ova revizija svesno ostavlja Vrhovnom sudu potpuni pravni zapis o tome šta se od njega traži i šta svojim odlučivanjem preuzima.

Predmet nije marginalan.

Predmet nije tehnički.

Predmet nije spor povodom procesne sitnice.

Predmet je pitanje da li Republika Srbija u 2026. godini, preko najviše sudske instance, potvrđuje:

- potpuno usvojenje sprovedeno bez razjašnjenog zakonskog osnova iz člana 30 ZUSAPV;
- izmeštanje deteta iz izvornog identiteta i porodičnog kontinuiteta;
- zaobilaženje poznate i žive majke;
- potiskivanje očinskog i naslednog traga;
- poništavanje izvornog matičnog upisa i novi upis sa usvojiocima kao roditeljima;
- prestanak prava i dužnosti prema krvnim srodnicima;
- pravnu zabranu utvrđivanja očinstva i materinstva nakon potpunog usvojenja;
- dvostruko usvojenje istog deteta uprkos neraskidivosti iz člana 40 i statusnim

posledicama iz članova 35, 37 i 38 ZUSAPV;

- postupak u kome ista službenica konstruše slučaj, bira usvojitelje, preuzima ulogu prigodnog staraoca i daje saglasnost na usvojenje.

Vrhovni sud zato sada ima dva pravna puta.

Prvi je da usvoji reviziju, ukine presudu Apelacionog suda i zaustavi dalje sudsko održavanje odluke koja ne može da izdrži tekst zakona, dokumente u spisu i konvencijski standard prava na identitet.

Drugi je da potvrdi takvu presudu i time najvišim redovnim sudskim autoritetom Republike Srbije preuzme savremenu odgovornost za njeno održavanje.

U tom drugom slučaju, presuda Vrhovnog suda neće biti samo odbijanje jednog vanrednog pravnog leka.

Ona će postati najviši domaći sudski dokument kojim Republika Srbija, uprkos izvođenju svih dokaza koji jasno ukazuju na ništavost potpunog usvojenja, potvrđuje pravne posledice administrativnog presecanja identiteta, porekla, očinske linije, naslednog položaja, krvnog srodstva, pravnog puta ka biološkom poreklu i jezičko-nacionalnog kontinuiteta deteta koje je 1979. godine bilo Milivoj Miletić.

7. PREDLOG

Iz svih navedenih razloga, tužilac predlaže da Vrhovni sud Republike Srbije:

1. USVOJI reviziju tužioca;

2. PREINAČI pobijanu presudu Apelacionog suda u Novom Sadu Гж2 211/26 od 22.04.2026. godine, tako što će da **USVOJI** žalbu tužioca, te da **PREINAČI** Presudu Osnovnog suda u Novom sadu П2.1435/2024 od 09.02.2026. godine i reši:

I USVAJA SE tužbeni zahtev tužioca da se poništi potpuno usvojenje zasnovano i proglašeno odlukom Samoupravne interesne zajednice Socijalne zaštite Novi Sad broj YП. 03-507/79 od dana 21. juna 1979 godine u Novom Sadu, kojim Vasić Milorad rođen 15. februara 1941. godine u mestu Osiječani Opština Doboj, i Vasić Gospava rođena 21. avgusta 1932. godine u mestu D. Klakar, Opština Doboj, oboje sa stanom u Budisavi, ulica Petefi Šandora broj 52, usvajaju malodobnog Miletić Milivoja i kojim usvojeni mlt. Miletić Milivoje dobija novo ime Vasić Milan kao apsolutno ništavo.

II NALAŽE SE tuženom da odmah po prijemu presude donese rešenje o poništenju Rešenja Samoupravne interesne zajednice Socijalne zaštite Novi Sad broj YП. 03-507/79 od dana 21. juna 1979. godine kojim se odobrava da se u matičnu knjigu rođenih izvrši naknadni upis podataka usvojitelja Vasić Milorada i Vasić Gospave iz Budisave kao roditelja potpuno usvojenog deteta - tužioca, te da se poništenjem rešenja osnaži prvi upis rođenja potpuno usvojenog deteta – tužioca.

3. OBAVEŽE tuženog da tužiocu naknadi troškove parničnog postupka;

ili

1.USVOJI reviziju tužioca;

2.UKINE Presudu Apelacionog suda u Novom Sadu Гж2 211/26 od 22.04.2026. godine i Presudu Osnovnog suda u Novom Sadu П2.1435/2024 od 09.02.2026. godine, i predmet

VRATI na ponovno suđenje prvostepenom ili drugostepenom sudu, uz jasno upućivanje na obavezu nižestepenih sudova da je u ponovljenom postupku neophodno da odgovore na sledeća pitanja:

- da li se konkretan slučaj podvodi pod član 30 stav 1 ili član 30 stav 4 Zakona o usvojenju SAP Vojvodine;
- da li su dokazani zakonski uslovi šestomesečnog roka i neuspešne potrage za majkom;
- da li je postojala zakonita prethodna saglasnost poznate i žive majke, odnosno zakonit osnov za njenu eventualnu zamenu;
- kakav je pravni značaj člana 42 Zakona o usvojenju SAP Vojvodine u odnosu na nemogućnost proizvoljne primene člana 5 na potpuno usvojenje;
- kakav je pravni značaj drugog usvojenja iz 1984. godine u odnosu na član 40 Zakona o usvojenju SAP Vojvodine;
- kakav je pravni značaj sukoba interesa Vere Radovanović;
- kakav je pravni značaj ostavinskog postupka O.196/79, žalbenog postupka Gž 11/80 i brakorazvodnog spisa P-1642/76 za ocenu zakonitosti administrativne formule „otac nepoznat“;
- da li zapisnik o potpunom usvojenju, prema sopstvenom sadržaju koji su sudovi prihvatili, dolazi u direktan sukob sa članom 34 Zakona o usvojenju SAP Vojvodine;
- kakav je pravni značaj članova 35, 37, 38 i 40 Zakona o usvojenju SAP Vojvodine u odnosu na objektivnu funkciju potpunog usvojenja kao mehanizma za poništavanje starog upisa rođenja, novi upis sa usvojiočima kao roditeljima, prestanak prava i dužnosti prema krvnim srođnicima, zabranu utvrđivanja očinstva i materinstva i neraskidivost takvog pravnog stanja;
- da li se u konkretnom predmetu moraju primeniti član 8 Evropske konvencije i član 78 Ustava Republike Srbije, imajući u vidu da se radi o pravu na identitet, poreklo, ličnu istoriju, porodični kontinuitet, zabranu nasilne asimilacije i zaštitu od državnog održavanja administrativnog prekida izvornog identiteta.

Troškovnik:

- *Na ime sastava Revzije iznos od **55.000,00 RSD**, saglasno odredbama Tarife o nagradama i naknadama troškova za rad advokata;*

U Kragujevcu, dana 29.05.2026. godine

Nikolaj Petronijević, adv.